

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17396/2024
09.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиље-противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Ивана Гајић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Весна Мрђа, адвокат из ..., по тужби и по противтужби, ради вршења родитељског права, одређивања начина одржавања личних односа и издржавања, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 400/23 од 28.11.2023. године, у седници одржаној 09.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 400/23 од 28.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П2 93/22 од 07.06.2023. године, ставом првим изреке, малолетна деца странака, ВВ, рођена ..2015. године и ГГ, рођена ..2017. године, поверена су на самостално вршење родитељског права мајци, овде тужиљи. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да на име доприноса издржавању малолетне деце, почев од правноснажности одлуке, док постоје законски услови, месечно плаћа укупно 12.000,00 динара, и то за малолетну ВВ 7.000,00 динара и за малолетну ГГ 5.000,00 динара, на руке тужиље. Ставом трећим изреке, уређен је начин виђања малолетне деце са туженим као оцем сваког другог викенда, почев од правноснажности пресуде па убудуће, док за то постоје законски услови, на тај начин што ће тужени малолетну децу преузимати у ..., испред зграде у којој живе са тужиљом као мајком у петак у 18 часова и враћати их на исто место у недељу у 18 часова, као и прву половину летњег и прву половину зимског

распуста. Ставом четвртим изреке, одређена је привремена мера којом је уређен начин одржавања личних односа тужиље као мајке са малолетном децом, сваког другог викенда почев од уручења пресуде па до правноснажног окончања поступка, на тај начин што ће мајка децу преузимати од оца у просторијама и пред запосленима ЦСР Крушевац и враћати их оцу у недељу у 15 часова испред стана у коме живи у ..., па је обавезан тужени као отац да малолетну децу у унапред одређено време и место доводи и преузима. Правноснажношћу ове привремене мере претходно одређена привремена мера којом је уређен начин одржавања личних односа тужиље као мајке и малолетне деце је престала да важи. Ставом петим изреке, одређена је привремена мера којом је обавезана тужиља да на име доприноса издржавању малолетне деце почев од дана уручења пресуде па до правноснажног окончања поступка месечно плаћа укупно 12.000,00 динара, и то за малолетну ВВ 7.000,00 динара и за малолетну ГГ 5.000,00 динара, уплатницом преко поште на име туженог. Ставом шестим изреке, одбијен је противтужбени захтев којим је тражено да се малолетна деца, ВВ рођена ...2015. године и ГГ ...2017. године, повере туженом као оцу на самостално вршење родитељског права. Ставом седмим изреке, одбачен је противтужбени захтев којим је тражено да суд утврди пребивалиште деце на адреси оца због апсолутне ненадлежности суда. Ставом осмим изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев којим је тражио да се уреди начин контактирања малолетне деце с тужиљом као мајком. Ставом деветим изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев којим је тражено да се тужиља обавезе да доприноси издржавању малолетне деце. Ставом десетим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 400/23 од 28.11.2023. године, донетом након одржане расправе пред тим судом, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда у ставу један, два, три, четири, шест, седам, осам, девет и десет изреке. Ставом другим изреке, туженом као оцу поверена су на самостално вршење родитељског права малолетна деца странака и одређено да ће пребивалиште малолетне деце бити пребивалиште оца. Ставом трећим изреке, уређен је начин одржавања личних односа тужиље као мајке и малолетне деце тако што ће се виђање одвијати сваке прве и треће суботе у месецу, од 11,30 часова до 17,30 часова, с тим што ће мајка децу преузимати и враћати испред Центра за социјални рад у Липљану, па је обавезан тужени да тужиљи омогући несметано дешавање личних односа са малолетном децом на описан начин. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужиља да на име свог доприноса за издржавање малолетне деце плаћа месечно по 7.000,00 динара, укупно 14.000,00 динара, сваког првог до десетог у месецу за текући месец почев од правноснажности пресуде па убудуће док за то постоје законски услови. Ставом петим изреке, одбијен је противтужбени захтев у делу у коме је тражено да се обавезе тужиља да на име свог дела доприноса за издржавање малолетне ВВ плаћа још 5.000,00 динара и за малолетну ГГ још 1.000,00 динара месечно, сваког првог до десетог у месецу за текући месец почев од правноснажности пресуде па убудуће док за то постоје законски услови. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се малолетна деца повере на самостално вршење родитељског права мајци, да се уреди начин одржавања личних односа малолетне деце са туженим као оцем, да се обавезе тужени да на име доприноса издржавању малолетне деце почев од правноснажности одлуке па док за то

постоје законски услови, месечно плаћа укупно 12.000,00 динара и то малолетну ВВ 7.000,00 динара и за малолетну ГГ 5.000,00 динара на руке мајке. Ставом седмим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда тужила је благовремено изјавила ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 10/23) у вези са чланом 202. Породичног закона, Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП на коју се указује у ревизији, с обзиром да је другостепени суд извођењем доказа на главној расправи употпунио чињенично стање утврђено у првостепеном поступку, те на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа у међусобној вези утврдио све битне чињенице за одлуку о тужбеном и противтужбеном захтеву. Битна повреда из члана 374. став 1. у вези са 393. ЗПП, није учињена пред другостепеним судом, јер је у породичним споровима суд овлашћен да одлуку о вршењу родитељског права, начину одржавања личних односа и висини доприноса за издржавања донесе и уз примену истражног начела из члана 205. Породичног закона.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су закључиле брак 10.08.2014. године у ... из ког имају две ћерке, малолетну ВВ, рођену ...2015. године у ... и малолетну ГГ рођену ...2017. године у Пресудом Основног суда у Крушевцу П2 600/20 од 04.11.2021. године, која је донета у овој парници, разведен је брак странака закључен 10.08.2014. године у ... на основу члана 41. ПЗ. Током трајања брака странке су живе у породичној кући туженог у ..., у заједници са његовим родитељима, све до новембра 2018. године, када је тужила напустила заједницу и прешла да живи код својих родитеља у Странке су након тога неколико пута покушале да наставе заједнички живот, али је због нестабилног партнерског односа дошло до трајног прекида заједнице. Након прекида заједнице живота, тужила је живела са родитељима и братом у њиховој породичној кући, а у међувремену је купила стан у ... од 55 м², с тим што је тужиљин отац подигао кредит за куповину стана који отплаћује тужила. Тужила је дипломирани ... запослена у ВКВ „ДД“ Крушевац и остварује зараду од 40.000,00 динара и има месечне трошкове за стан од 13.500,00 динара, у које улазе трошкове за утрошену електричну енергију, воду и грејање. Месечне потребе тужиле су 12.000,00 динара. Новчано је помажу родитељи. Нема обавезу издржавања других лица. Тужени живи са малолетном децом у ..., у кући својих родитеља површине 200 м², која се састоји од приземља и спрата. Кућа је комфорна, пространа и одговара потребама породице. Запослен је у Полицији Косова у ..., на радном месту полицајац и остварује редовне месечне приходе од 600 до 650 евра, зависно од смена, а

када ради ноћну смену и прековремени рад остварује и већу зараду. Родитељи туженог су средњих година, витални и запослени. Мајка туженог има ... фирму у просторијама породичне куће у ..., а отац туженог је запослен у ... као Малолетна ВВ има осам година, ученица је трећег разреда, а малолетна ГГ има шест година и ученица је првог разреда Основне школе у Малолетна деца станују близу школе, у породичној кући родитеља туженог, имају обезбеђену дечију собу и све услове за нормалан раст и развој, иду у школу тениса за коју се месечно издваја 150 евра и похађају приватне часове енглеског језика који коштају 50 евра месечно. Месечне потребе малолетне деце, које се односе на исхрану, ужине за школу, књиге и школски прибор су 15.000,00 – 20.000,00 динара, а за одећу се издваја 150 евра, али не сваки месец. Тужилац из ванбрачне заједнице са ЂЂ има сина ЕЕ за кога не плаћа издржавање, али купује све што је потребно за његово издржавање. Након напуштања брачне заједнице, тужила је у прво време виђала девојчице када је долазила у ... и одводила их код своје родбине у ..., али су се касније због поремећених односа странака, изрицањем мере заштите од насиља у породици туженом и коначног напуштања заједнице од стране тужиле, виђање и контакти са децом проредили. У току парничног поступка одређене су привремене мере којима је уређен начин одржавања личних односа мајке и малолетне деце који се извесно време успешно спроводио у Центру за социјални рад у Грачаници, у контролисаним условима, да би након проширења модела виђања на виђење викендима уз ноћење, због противљења туженог наводима да деца не желе и да нису спремна на одлазак у ... и ноћење у домаћинству мајке, поново престао контакт мајке и малолетне деце. Виђање са малолетном децом са мајком се сада одвија у Центру за социјални рад у Липљану у контролисаним условима. Центар за социјални рад у Крушевцу и Центар за социјални рад у Грачаници су током поступка доставили изјашњења у погледу процене подобности родитеља, предлога повере и виђања њихове малолетне деце. Према изјашњењу Центра за социјални рад у Грачаници отац поседује потребне капацитете за вршење родитељског права, деци пружа основну негу и емоционалну топлину, као и безбедност и сигурност која омогућава позивитан оквир за непосредно старање о малолетној деци, деца су адаптирана на постојеће услове као и да је тужени преузео улогу примарног родитеља и уз помоћ и подршку чланова своје породице задовољова потребе малолетне деце. Према изјашњењу Центра за социјални рад у Крушевцу самостално вршење родитељског права треба поверити мајци, а отац је брижан и негујући родитељ али због природе свог посла и сменског рада је принуђен да ангажује своје родитеље јер није у могућности да испрати све потребе деце на дневном нивоу.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применили материјално право доносећи побијану пресуду.

Правилно је другостепени суд у смислу члана 266. став 1. и члана 270. Породичног закона, као и члана 3. став 1. Конвенције о правима детета, руководећи се најбољим интересом малолетне деце, малолетне ВВ и ГГ поверио оцу на самостално вршење родитељског права. Елементи за процену најбољег интереса детета, између осталог су узраст и пол детета, зрелост детета, потреба детета (васпитање, у вези са становањем, исхраном, одевањем, здравственом бригом и др) и способност родитеља да задовољи утврђене потребе детета. Најбољи интерес детета као правни стандард се цени према

околностима сваког конкретног случаја. Другостепени суд је имао у виду да оба родитеља имају добре компетенције и способност да могу самостално да врше родитељско право, али и да су малолетна деца као сестре међусобно привржене и везане једна за другу, да живе код оца од рођења који је преузео улогу примарног родитеља, да се отац брине и стара о малолетној деци и да је брижан и негујући отац, о чему се изјаснио Центар за социјални рад у Грачаници у приложеном извештају. Имајући у виду наведено, као и присутан ризик од наступања штетних последица измештања малолетне деце из средине у којој сада живе са оцем, правилно је проценио другостепени суд да је најбољи интерес малолетне деце да буду поверена на самостално вршење родитељског права оцу.

С тим у вези, указивање ревизије на околност да извештаји Центра за социјални рад у Крушевцу и Центра за социјални рад у Грачаници нису усклађени, не доводи у питање правилност одлуке другостепеног суда по питању поверавања малолетне деце на самостално вршење родитељског права једном од родитеља, у овом случају оцу. Ово стога јер је другостепени суд правилно ценио садржину оба прибављена извештаја и датих изјашњења у склопу са осталим изведеним доказима, у смислу члана 270. у вези члана 6. и члана 266. Породичног закона, па је основано дао предност извештају Центра за социјални рад у Грачаници, заснованом на непосредном увиду у породичне прилике на терену, уз навођење разлога које као правилне прихвата и Врховни суд.

Најбољи интерес малолетне деце, другостепени суд је правилно проценио и приликом одлучивања о начину одржавања личних односа са мајком, применом члана 61. став 1. Породичног закона. И по оцени Врховног суда, с обзиром на до сада изречене мере заштите и тешкоће преласка административне границе, одлука да се виђање малолетне деце са мајком одвија на одређен начин у свакодневном окружењу, у месту њиховог пребивалишта, јесте најбољи интерес малолетне деце. Преузимање и враћање деце испред Центра за социјални рад у Липљану отац је не само дужан већ и вољан да омогући, па је супротно наводима ревизије одређен модел виђања за мајку могућ и извршив.

С обзиром на до сада изнето, поверавање малолетне деце на самостално вршење родитељског права оцу у датим околностима не значи њихово отуђење од мајке, како се то ревизијом неосновано указује, већ очување њиховог постојећег животног континуитета и стабилности уз истовремено стварање реалних услова за одржавање и развијање односа са мајком као другим родитељем, сагласно члану 6. и 67. Породичног закона.

Одлуку о висини доприноса за издржавање малолетне деце другостепени суд је одредио у новцу у складу са чланом 160., 161, 162. и 163. Породичног закона и довољно образложио. Месечном сумом за коју је обавезана, тужиљи неће бити угрожена њена егзистенција (нема других обавеза издржавања, радно је способна и остварује редовна месечна примања).

Правилно је примењен и члан 207. Породичног закона у погледу одлуке о трошковима поступка.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**